

mu alebo o členstvo v klube zdravej životosprávy. Vraveli, že žijú tak, ako sami chcú.

Po tom, čo som sa skryla v taxíku, aby ma mama nevidela, som nenávidela seba samu, svoje starožitnosti, oblečenie i svoj byt. Musela som niečo urobiť. A tak som zavolať maminej priateľke a nechala som jej odkaz. Bol to náš spôsob, ako ostať v kontakte. Mame vždy trvalo niekoľko dní, kým sa mi ozvala, no potom znel jej hlas vždy bodro a ležérne, akoby sme boli deň predtým spolu na obede. Povedala som jej, že sa chcem s ňou stretnúť, a navrhla som, aby sa zastavila u mňa v byte, ona však chcela ísť do reštaurácie. Dohodli sme sa, že sa na obed stretneme v jej obľúbenej čínskej reštaurácii.

Keď som prišla, mama už sedela a študovala menu. Urobila, čo mohla, aby ako tak vyzerala. Na sebe mala objemný sivý sveter s len zopár nenápadnými škvrkami a mužské kožené topánky. Umyla si tvár, no krk a spánky boli ešte vždy tmavé od špiny.

Zazrela ma a nadšene mi zamávala. „To je moje dievčatko!“ zvolala. Pobožkala som ju na líce. Mama si napchala do kabelky všetky plastové obaly so sójovou či pomarančovou omáčkou a korenenou horčicou, čo boli na stole. Teraz do nej vyprázdnila aj drevenú misku s instantnými rezancami. „Malá pochúťka na neskôr,“ vysvetlila mi.

Objednali sme si. Mama si vybrala plody mora: „Vieš, že ich zbožňujem,“ povedala. Rozhovorila sa o Picassovi. Videla retrospektívu jeho diela a dospela k záveru, že ho veľmi preceňujú. Podľa nej bol celý kubizmus hlúpy výmysel. Po svojom ružovom období už nevytvoril nič ozaj hodnotné.

„Robím si o teba starosti,“ prihovarila som sa jej. „Povedz, čo môžem urobiť, aby som ti pomohla.“ Jej úsmev povädol. „Prečo si myslíš, že potrebujem tvoju pomoc?“

„Nie som bohatá,“ povedala som. „Ale mám peniaze. Povedz mi, čo potrebuješ.“

Na okamih sa zamyslela. „Zišla by sa mi elektrolytická kúra.“

„Hovor vážne.“

„Hovorím vážne. Ak žena dobre vyzerá, dobre sa cíti.“

„No tak, mama.“ Stuhli mi pleciami, ako vždy počas týchto rozhovorov. „Hovorím o niečom, čo by ti mohlo pomôcť zmeniť svoj život, zlepšiť ho.“

„Chceš mi pomôcť zmeniť môj život?“ spýtala sa ma mama. „Som v pohode. Ty si tá, čo potrebuje pomoc. Tvoje hodnoty sú pomýlené.“

„Mama, pred pár dňami som videla, ako sa prehrabávaš v odpadkoch.“

„Nuž, ľudia v tejto krajine priveľmi plytvajú. Takže svojím spôsobom recyklujem.“ Dala si za hlt plodov mora. „A prečo si ma neoslovila?“

„Priveľmi som sa hanbila, mama... Skryla som sa.“

Mama na mňa namierila paličkami. „Vidíš? To je ono. Presne to hovorím. Veľmi ľahko sa dostaneš do rozpakov. Tvoj otec a ja sme takí, akí sme. Akceptuj to.“

„A čo mám podľa teba hovoriť ľuďom o svojich rodičoch?“

„Len hovor pravdu,“ povedala mama. „Je to jednoduché.“

(úryvok z knihy, krátené)

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži e-mailová adresa: casopis.pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme. Archívne čísla časopisu od r. 2012 sa nachádzajú na stránke www.horcicneznrko.sk

Text a grafická úprava Saphoris studio. Vydávané pre vnútornú potrebu farnosti. Vychádza štvrťročne. Foto: internet

PRAMENĚ

FARNOSŤ MARTIN-SEVER

Jún 2017, ročník 17

ČOMU MA NAUČILI STARÍ RODIČIA

Moji starí rodičia boli veľmi málo vzdelaní, keďže žili v období dvoch svetových vojen. Starký bol veľmi šikovný v „počtoch“ a aj v čítaní a písaní, preto ho učiteľ vždy poslal zo školy domov, že tam stráca čas, kým otcovi bolo treba pomôcť na poli. V zime, keď práca na poli nebola, mohol chodiť do školy, ale len jeden deň v týždni, pretože pochádzal z piatich detí, ktoré si striedali jedny topánky.

Túžba po vzdelaní mu však ostala až do staroby. Pamätám si ho, ako si v nedeľu ráno vždy obliekol nohavice a sveter, sadol si na malý stolček k peci, roztvoril veľké noviny a nahlas čítal. Dodnes mi znie v ušiach jeho zamatový hlas, zdôrazňujúci každé druhé slovo ako dôležité i chvíľky ticha s jeho zamysleným „hm-hm...“

So starkou prežil život v malej chudobnej dedine a ja som u nich prežila rozprávkové detstvo. Dnes si často spomínam

na drevenú latrínu na konci dvora, do ktorej som v noci mnohokrát bežala bosá. Keď sme sa potom ráno s bratom zobudili, v kuchyni už rozvoniavalo teplé mlieko, no nie z tetrapaku ohriate v mikrovlnke, ale čerstvo podojené od kravičky. Všetko sme mali takzvané „bio“ – od zvierat chovaných pri dome a zo záhrad a sadov okolo.

Celý deň, týždeň, mesiac a rok mali naši starkí vyplnený ťažkou prácou, ktorú sme aj my, vnúčatá, brali ako samozrejmú a nikdy sme im neodmietli pomôcť, aj keď sa nám nechcelo. Vlastne, mám pocit, že sa nám chcelo vždy. Dokonca sme s bratom súperili, kto narúbe viac dreva, naoberá viac jabĺk, nahrabe vyššiu kopu sena či našúpe viac zemiakov. To boli hry nášho detstva. Starkí nás naučili nebať sa roboty, a nikdy, naozaj nikdy sme sa s nimi nenudili.

Nespomínam si na nijaké frflanie a ich sťažovanie sa na chudobu, ťažkú prácu, choroby, počasie... ani na nič iné. Naopak, všetky ťažkosti života sa brali ako jeho súčasť, všetko

sa s Božou pomocou dalo zvládnuť, občas sme si vzdychli, občas poplakali, ale denne sme sa smiali, tešili z maličkostí a brali život z tej lepšej stránky. To mi dnes mnohokrát chýba aj u ľudí, ktorí „všetko“ majú. Moji starí rodičia mali toho málo, ale keď sme boli spolu, nič nám naozaj nechýbalo!

Najväčšou odmenou pre nás bolo, keď sme smeli zísť do kurína pohľadať čerstvé vajička. Starký nám potom rozmiešal žĺtky s cukrom. Mňam! Nikto vtedy nepočul o salmonelóze. Nekupovali sme sladkosti, starká nám vždy upiekla nejaký z jej skvelých koláčov. Pre nás, deti, bolo úplne prirodzené, že sme jej pri tom pomáhali – ošúpať jablká, zomlieť mak, nalúskat orechy, vymiešať maslo s cukrom. Považovali sme dokonca za poctu, že nás starká pozvala do „cukrárskeho tímu“.

So starkým sme chodili pásť kravu a ovečky. Najkrajšie to bolo vždy na jar, keď boli mladé. V „priamom prenose“ som videla pôrod teliatka, aj to, ako sa stavalo na roztrásené nôžky. Viem, ako sa strihajú ovce a ako sa spracúva ich vlna. Viem, ktoré rastlinky nesmú žrať mladé zajace a viem aj to, že kačky milujú žihľavový šalát. Viem, ako sa tká koberec aj ľanová plachta, ktorá vám vydrží päťdesiat rokov. Viem pliesť svetre aj ponožky, uvariť „niečo z ničoho“, piecť fahanú štrúdlu, robiť domáce rezance a knedľu... Viem pliesť korbáče a zdobiť vajička, starký ma dokonca naučil strúhať píšťalky z vrby. Viem založiť oheň bez zapaľovača a spracovať ovocie a zeleninu na zimu...

No a čo som sa od starých rodičov naučila najlepšie, je to, že deti nepotrebujú extra program a extra pozornosť – najlepšie sa cítia a najviac naučia vtedy, ak ich prirodzene začleníme do nášho dňa, ak s nimi budeme tráviť čo najviac času a namiesto okrikovania a posielania do detskej izby im zadelíme úlohy, ktoré budú pre ne užitočné – keďže sa pri ich plnení veľa naučia.

Napriek tomu, že mám vysokoškolský titul,

považujem mojich starkých za múdrejších ako som ja. Mali - hovorí sa tomu „*zdravý sedliacký rozum*“, ktorý si v posledných rokoch začíname viac vážiť. Ľudia začínajú chápať, že život v súlade s prírodnými a Božími zákonmi je zdravší a hodnotnejší ako život v uponáhľanej, konzumnej, chémiou a technikou replnenej dobe.

Nedávno som čítala jeden výrok, ktorý odvtedy nosím v srdci a pri spomienke na svojich starých rodičov sa ho snažím aj naplňať: „*Pri tom, že chceme našim deťom dať všetko, čo sme my v detstve nemali, nezabúdajme dať im to, čo sme mali.*“

(svedectvo prevzaté z časopisu Miriam)

mala prešedivené, strapaté a matné, oči hlboko vpadnuté, no ešte vždy mi pripomínala mamu z môjho detstva, ktorá skákala do vody z útesov, maľovala v púšti a nahlas čítala Shakespeara. Jej líčne kosti boli stále výrazné a pevné, no pokožku mala vysušenú a červenú v dôsledku toho, že bola počas všetkých ročných období vystavená napospas živlom. Okoloidúcim zrejme pripadala rovnaká ako ktorýkoľvek z tisícok bezdomovcov v New York City.

Odvtedy, čo som ju naposledy videla, už prešli mesiace. Keď zdvihla hlavu, ovládla ma panika. Čo ak ma uvidí a zakričí moje meno, a že niekto, kto mieri na ten istý večierok ako ja, nás uvidí spolu. Mama sa predstaví a moje tajomstvo vyjde najavo.

Spustila som sa na sedadle čo najnižšie, sklonila som hlavu a požiadala šoféra, aby sa obrátil a odviezol ma domov na Park Avenue.

Taxík zastal pred mojim domom, vrátnik mi podržal dvere a liftboy ma vyviezol na moje poschodie. Manžel, ako po väčšinu večerov, bol ešte v práci. V byte bolo ticho. Ešte vždy som bola rozrušená z toho, že som tak nečakane uvidela mamu, z pohľadu na ňu, ako sa šťastne prehrabáva v odpadkoch. Pustila som si Vivaldiho v nádeji, že hudba ma upokojí.

Rozhliadla som sa po izbe. Boli tam bronzové a strieborné vázy z prelomu devätnásteho a dvadsiateho storočia a staré knihy so zodratými koženými chrbtami, ktoré som pokúpila na blších trhoch. Gregoriánske mapy, čo som dala zarámovať, perzské koberce a kožené kreslo, do ktorého som sa rada uvelebila na konci dňa. Usilovala som sa z tohto miesta vytvoriť svoj domov, zmeniť ho na byt, kde by rada bývala osoba, ktorou som chcela byť. No nevedela som si izbu vychutnať. Vždy ma trápilo, že mama a otec sa chúlina niekde na chodníku pri mriežke nad tepelným potrubím. Bola som z toho nešťastná, no zároveň ma privádzali do rozpakov. Hnabila som sa za to, že nosím perly a bývam na Park Avenue, zatiaľčo moji rodičia sa zamestnávajú tým, aby sa udržali v teple a našli si niečo na jedenie.

Čo som mohla urobiť? Usilovala som sa pomôcť im nespočetnekrát, no otec trval na tom, že nič nepotrebujú, a mama ma požiadala o nejakú hlúposť, napríklad o rozprašovač parfu-

nepriateľa a nič vám neuškodí.“ (Lk 10,19)

Exorcisti poznajú aj jav nazývaný „pseudourieknutie“, kedy má človek príznaky urieknutia bez akéhokolvek podnetu zvonka. Privolal si ich strachom, upodozrievaním druhých, vierou v negatívne veci. V praxi sa málokedy ukáže, že dotýčaný bol skutočne urieknutý. Väčšinou ide o prirodzené zdravotné komplikácie, neraz vyplývajúce zo psychiky alebo o autosugesciu.

Hovorí o tom aj istý taliansky exorcista: „Stáva sa, že ľudia si nevedia vysvetliť istú formu nezdaru, problémov či chorôb, začnú hľadať príčinu v kľatbe alebo urieknutí a obrátia sa na vešťa. Ten im väčšinou odpovie, že ich domnienka je správna. Spýta sa, či nemajú vo svojom okolí niekoho, s kým dobre nevychádzajú, kto by im zo závidi alebo nenávidi mohol „porobiť“. V týchto ľuďoch sa prirodzene prebudí upodozrievanie, nenávisť, pomstychtivosť, hnev, ktoré môžu trvať roky. Veštec im ponúkne, že kľatbu „odrobi“. Ono, zdá sa, akoby to na chvíľu pomohlo... Ale časom sa vyskytnú nové, ďalšie „porobenia“, ktoré treba znova „odrobiť“ a veštcov rituál sa neustále dokola opakuje. Samozrejme, nie je to zadarmo.

Keď som riešil podobné prípady, podrobne som ich skúmal, a nakoniec som zistil, že nikto nikomu „neporobil“, ale že tí ľudia sa zamotali do kolotoča upodozrievania a pomsty a už sa nedalo z neho len tak vymaniť. Preto sa nikdy nedajte zviest' k upodozrievaniu iných ľudí!“

A ešte jedna rada. So zdravotnými alebo psychickými ťažkosťami netreba utekať za liečiteľmi, jasnovidcami, veštcami – a už vonkoncom nie s duchovnými problémami. Ak ste takého navštívili – hoci ste si to predtým neuvedomili – zahrňte to do vyznania hriechov pri sviatosti zmierenia. Ak máte zdravotné ťažkosti, vyhľadajte pomoc lekára – takého, ktorý nevyužíva pri liečbe magické prvky, neznáme sily či energie. Užívajte ním predpísané lieky. A hlavne - využívajte silu a uzdravenie z modlitby, zo svätej omše, z prijímania sviatostí.

Verím, že tieto riadky vám pomôžu komunikovať s vašimi veriacimi babičkami, pred ktorými aj vy sama máte snahu vyjadriť svoj odmietavý postoj voči urieknutiu.

KNIHA, KTORÁ MA ZAUJALA

Sedela som v taxíku a rozmýšľala som, či som sa na večernú párty nevyobliekala prehnanne. Auto zastavilo. Uviazli sme v dopravnej zápke dva bloky od miesta, kde sa mal konať večierok. Pozrela som cez okno a zazrela som mamu, ako sa prehrabáva v kontajneri s odpadkami. Bolo tesne po zotmení.

Mama stála len päť metrov odo mňa. Okolo pliec mala na ochranu pred jarným chladom uviazané handry a hrabala sa v odpade. Jej pes, čierno-biely kríženec teriéra, sa jej hral pri nohách. Mamine gestá mi boli dôverne známe. Spôsob, akým nachyľovala hlavu a vysúvala spodnú peru, keď študovala predmety s potenciálnou hodnotou, ktoré vylovila zo smeti. I to, ako sa jej oči detsky rozžiarili, keď našla niečo, čo sa jej páčilo. Dlhé vlasy

GUY GILBERT - O GENERAČNOM OBOHATENÍ

VNÚČATÁM:

1. Dedka a babku priam zbožňuješ a keď sa s nimi pravidelne nevidíš, chýbajú ti.
2. Tvoji prarodičia na teba pôsobia ako predávkovanie. Návšteva u nich, to je tradične fuška. Keď to už musí byť, lebo rodičia ti hrozia rôznymi trestami, ideš tam, ale vlečieš sa k nim s takým odhodlaním ako teľa na porážku.

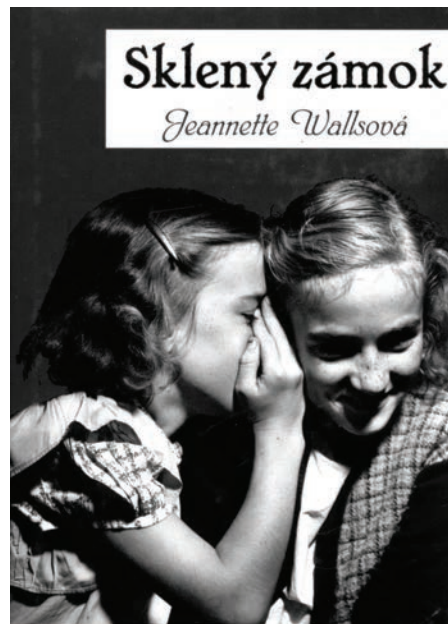
Nech u teba platí ktorákoľvek zo spomenutých možností, mal by si vedieť, že im „patrí“ kus tvojej osoby. V istom zmysle „ŕa vytvorili“. A ty až do konca budeš mať kus z nich v sebe.

Preto sa pokús lepšie im porozumieť. Uč sa ich mať rád takých, akí sú.

Oni stelesňujú niečo, čo sa tebe zdá skostnatené, prekonané a čo tvoje mladistvé slovné vyjadrovanie ani nepozná – *múdrosť, tradíciu a rozvážnosť*. A ty, ak si dáš tú námahu, jedného dňa sa ti z ich skúseností (i keď si teraz možno myslíš, že na ne zvysoka kašleš), vybaví bohatstvo zážitkov.

Často ti budú hovoriť svoje príbehy, ktoré si počul už stokrát. Počúvaj ich. O tom, čo bolo príliš tvrdé, pred tebou možno ani nebudú hovoriť. Starý človek má však zvláštnu schopnosť prehovárať aj vtedy, keď mlčí. Načúvaj ich mlčaniu. Aj oni ocenia, ak raz za čas dokážeš zavrieť svoje ústa.

Nechovaj sa u nich ako na dobytom území. Rešpektuj, že majú svoje mánie. Že sa nesmie brať ten vzácny brúsený pohár, že u nich sa musia nosiť papuče, ktoré ty neznášaš, že treba ísť vyvenčiť psa, ktorý je tebe protivný, ale im je veľmi milý. Pochopiteľne sa u nich vyhni púšťaniu svojich obľúbených hitov na plné pecky. Z tých by totiž tento ich pes mohol dostať

záchvat.

Postaraj sa im o rybičky v akváriu a o andulku, nakŕm mačku. Zvieratá často zaplňajú ich samotu. Okop dedkovi záhradku a babke polej kvety. Vieš, naozaj im pomôžeš, lebo na to, aby sa oni vo svojom veku mohli zdvihnúť, potrebovali by niekedy kladkostroj.

Tvoja mladosť je naopak ako buldozér. Neprežeň to so svojou starostlivosťou o ich záhradu. Oni ti povedia, čo a ako máš urobiť. Urob to dobre a s láskou.

Vieš, starí ľudia sú dnes odstrkovaní. Domovy dôchodcov sú preplnené starčkami a starenkami, o ktorých už nikto nestojí. Ak tam skončili, vytrvalo im venuj svoje návštevy. V dnešnej dobe patria medzi tých, ktorí sú na tom najhoršie. Všetko postavili, všetko dali. Teraz na nich čaká samota a citová prázdnota. Oni dobre vedia, že možno niekto čaká, kým „natiehnu brká“, aby sa mohol nasťahovať do ich starého domčeka, ktorý oni vlastnoručne postavili.

Maj ich rád takých, akí sú. Tým prežiaríš posledné obdobie ich života. Ak im spôsobíš radosť, predĺžiš ich dni. Pri tebe sa môžu cítiť užitoční a milovaní. Lebo im ponúkneš to najkrajšie, čo máš – svoju mladosť, svoje srdce a takú podobu lásky, ku ktorej budú vzhliadať až do svojho posledného dychu.

STARÝM RODIČOM

Vy, prarodičia, zasa možno bývate vyvedení z miery, keď k vám vaše milované vnúčatá doslova vtrhnú.

Nezabúdajte ale, že za posledných štyridsať rokov sa v spoločnosti zmenilo myslenie a chovanie veľmi dôsledne. Za to vy nemôžete. A oni taktiež nie. Ale môžete sa snažiť to pochopiť a „dohnať“.

Oni majú pocit večnej mladosti – tak, ako ste ho pred rokmi mali aj vy. Ibaže ich spôsob nazerania na veci a ľudí je od základu iný než ten, ktorému iní učili vás.

Reagujte v pohode. Ale nedovoľte im všetko.

Občas vás ohromí neviazanosť ich reči. Učte sa ich slová. A sem-tam napodobnite ich šľavnatosť, napr.: „*Počúvaj, tá tvoja muzika, to je otras. Dedo je hluchý ako peň, ale keď ju počuje, je z toho na prášky! Vieš čo, mladý, urob mu radosť a stiahni to trochu, dobre?...*“

Hranice dajte najavo napríklad nasledujúcim spôsobom: „*Počúvaj, tá tvoja kočka - nie aby u nás stvrkla na víkend! Nehladiac na to, že je to nejaká šestnásťka – ešte mláďa, tak sa mi tu s ňou vo svojej izbe nepeleš!*“ A zároveň im dajte najavo, že ich máte radi.

Takáto reč je mladým zrozumiteľná.

Nekomentujte ich oblečenie či účes, i keď vám z nich naskakuje husia koža. Alebo ich poznámky o starých vykopávkach. Predsa viete, že vykopávka je pre nich každý dospelý nad štyridsať rokov.

A predovšetkým – načúvajte im. Máte na to čas. Venujte im ho. Oni sa potrebujú zveriť. V tomto období ich života viac ako kedykoľvek predtým. Ak ku vám prídu s poznámkou, že sa len chceli prevetrať, vedzte, že dôvodom môže byť práve to, že potrebujú, aby im niekto načúval. V mnohých listoch mi mladí píšu, že ich stresovaní rodičia im načúvajú čím ďalej tým menej a že práve starí rodičia sú pre nich akýmsi prameňom, pretože pre nich majú srdce i uši. Pre vývoj svojich vnúchat ste nezastupiteľní.

Keď dedko alebo babka zomrie, je to pre mnohých mladých často veľká rana. Zvlášť to platí v prípade, ak ich rodičia sú rozvedení.

V každej rodine sa vyskytujú historky, ktoré zaťažujú minulosť a z prítomnosti robia peklo. Vy svojim vnúchatám radšej ukážte život v radostnom svetle a neprehrabujte sa pred nimi

PRIESTOR PRE OTÁZKU - URIEKNU Tie

Som mamičkou malej dcéry. Keď k nám príde babka alebo prababka, nepretržite nás varujú pred urieknutím dieťaťa. Pripomínajú mi, aby som tváričku našej dcéry pretierala pomôčenou plienkou a tak predišla následkom urieknutia. Hoci ide o veriace ženy, odvolávajú sa na osvedčené skúsenosti s praxou urieknutia. Mohli by ste nám z kresťanského hľadiska vysvetliť, čo je to urieknutie a ako mu predchádzať?

ODPOVEDÁ KŇAZ PAVOL HUCÍK:

Urieknutie možno nazvať aj ako preklatie pohľadom, preto sa mu ľudovo hovorí „*mať z očí*“. Je to viera, že uprený a negatívny pohľad môže druhému spôsobiť zdravotné ťažkosti – slabosť, malátnosť, zvracanie... S urieknutím sa neraz spája aj prehnané vyslovenie obdivu, napríklad: „*Jóóó, aké krásne dieťa!*“, v dôsledku čoho prídu náhle zdravotné problémy.

Ľudia na odstránenie urieknutia najčastejšie používajú spomínanú dieťaťom ocikanú plienku, ďalej tzv. „uhlíkovú voďu“, v ktorej sa zhasínajú zápalky alebo uhličky, nosenie červenej šnúry na ruke alebo v kočíku, okiadzanie bylinami, omývanie očí a tváre rastlinkou nazývanou čistec.

Aký postoj máme k týmto veciam zaujať my, kresťania?

Prianie zla je opakom požehňavania. Na myseľ a emócie môže pôsobiť negatívne, predovšetkým, ak je človek psychicky oslabený, má vnútornú traumu, a tiež ak má z urieknutia strach. Ak nie sme pre kľatbu otvorení, ak z nej nemáme strach, neuškodí nám. Božie slovo

nám opakovane hovorí: „*Neboj sa!*“ alebo „*Nestihne ťa nijaké nešťastie a k tvojmu stanu sa nepriblíži pohroma, lebo svojim anjelom dá príkaz o tebe, aby ťa strážili na všetkých твоjich cestách.*“ (Ž 91)

Ako sa máme brániť pred urieknutím? Dôvera v Božie slovo je jedným zo spôsobov. Ďalším je život v čistote srdca, v milosti posväcujúcej, pretože hriech otvára srdce človeka pre pôsobenie zlého ducha. Ďalej sa máme učiť priat ľuďom dobro: „*...žehnajte tým, ktorí vás preklínajú...*“ (Lk 6,27-28) Rodičia by sa mali denne modliť za svoje deti a zverovať ich pod Božiu ochranu. Ich modlitba je na základe auto-

Povera, že červená šnúra ochráni pred urieknutím, je hriechom proti 1. Božiemu prikázaniu

rity, zverenej Bohom, silnejšia ako všetky urieknutia. Napokon my, kresťania, sme dostali moc nad úkladmi diabla: „*Hľa, dal som vám moc šliapať po hadoch a škorpiónoch i po všetkej sile*

Človek má tendenciu si myslieť, že dôvodom, prečo nenapreduje v duchovnom živote tak, ako by si prial, sú nepriaznivé okolnosti, v ktorých sa nachádza. Napríklad chýba mi zdravie, teda sa nemôžem modliť tak, ako by som si to prial. Alebo môj neveriaci manžel mi nedovolí, aby som rozvinul svoje talenty kresťana. Nie som spokojný so svojim životom, so sebou samým, so spoločenským postavením a žijem s trvalým pocitom, že ak sa veci budú vyvíjať takto naďalej, nikdy nebudem môcť skutočne a intenzívne žiť. Cítim sa v nevýhode voči ostatným a nosím v sebe ustavičnú túžbu po inom, priaznivejšom živote, v ktorom by som konečne mohol vykonať hodnotné veci.

Našou chybou je, že sa radi sústreďujeme na negatíva svojho polohy - na to, čo nám ku šťastiu chýba, a nie na to, čo máme a čo by sme mohli rozvinúť. Pritom by niekedy stačil iný pohľad alebo postoj vďačnosti. My nepotrebujeme, aby sa v prvom rade menilo naše okolie či okolnosti, ale to hlavné, čo potrebuje premenu, je naše vlastné ja. Jacques Philippe hovorí: „*Kolko našich nespokojností a nedokonalostí by mohlo byť skvelými príležitosťami, ako napredovať v pokore a v dôvere v Božie milosrdenstvo, keby sme nelamentovali toľko nad nimi a netúžili sa ich zbaviť za každú cenu!*“

Ktosi múdro povedal: „Šťastný je ten človek, ktorý ovláda umenie, ako zviazať krásnu kyticu z kvetín, ktoré má na dosah.“

Inými slovami: nechci zviazať svoju kyticu z kvetín, ktoré nemáš k dispozícii. Zviazať kyticu z kvetín, ktoré máš, je umenie, ktorému sa musíš neustále učiť a cvičiť sa v ňom.

Keď je tvoje srdce nepokojné alebo trpí, prived' ho opatrne na svoje miesto a vráť ho nežne do prítomnosti svojho Pána. A keby si vo svojom živote aj neurobil nič, iba navracal svoje srdce do prítomnosti nášho Boha - napriek tomu, že od neho po každom návrate zase uteká - potom si dobre prežil svoj život.

František Saleský

Keď sa snažíme prežívať svoj život v prítomnosti Božej, Boh nám každým dňom dáva lepšie pochopiť kúsok nášho tajomstva - kúsok seba samých.

Rudolf Baláž

v rodinnom špinavom prádle. Vaše rodinné spory im aj tak nič nehovoria. Naopak, neraz som pozoroval, ako práve oni rozostvané rodiny zmierili. Preto im nikdy nezakazujte návštevy toho alebo oného člena rodiny – iba ak by pre nich znamenal skutočné nebezpečenstvo. Povedzte si v duchu, že možno práve oni zahája krôčiky ku zmiereniu.

Vždy ma nadchne, keď v rodinách vidím, že je dedko alebo babka akýmsi stredom jednoty. To mladých neodolateľne priťahuje. Toto vždy vyžarovalo z mojej mamy. Preto mojich štrnásť súrodencov i ja sám, moji švagrovia i švagrini i vnúčatá, bez ohľadu na rozdielnosť našich pováh, neustále radi prichádzame za týmto zdrojom jednoty a zmierenia, ktorým je moja mama. Ona svojím láskyplným jednaním istotne zabránila mnohým sporom. Všetkých nás vedie smerom nahor, k Bohu. Tento jej nesmierny dar je udržiavaný živou žitou vierou.

Kolko prarodičov v súčasnosti svojou prítomnosťou a svojou vierou takto isto odpovedá na duchovné otázky svojich vnúchat! Mladí žijú v dobe silne materialistickej, ale paradoxne hľadajú úprimnú a silnú duchovnosť! Viera v dospelujúcom človeku drieme a milujúci starý rodič má príležitosť ju prebudiť!

Avšak je to potrebné robiť bez naliehania a prílišnej horlivosti. „Ťahať“ so sebou v ne-deľu vnúchatá do kostola, keď sa im tam nechce – to nie je dobrý nápad. Ale byť načúvajúcim uchom, srdcom plným lásky, ktorá je vnútornou súčasťou vašej viery - toto určite skôr ako ťahanie do kostola možno raz rozhodne o tom, že začnú tušiť: Boh je pre život človeka všetkým.

Dedkovia a babky, pripravte sa, čaká vás poriadna fuška! Kráčajte s dobou! Odhodlane vstúpte do sveta dnešnej mládeže! Nebojte sa – nebudete vyzeráť ani neohrabane, ani starosvet-sky. Ostaňte tými, ktorými ste!

Budete neustále vyrušovaní, nebudete mať pokoja, ale prijmite to a prineste Bohu ako obeť! Lebo ak bude vaše srdce biť v rytme so srdcom vašich vnúchat, dostanete z nich to najlepšie a vy sami budete musieť vydať to najlepšie zo seba! A také srdce vám nedovolí neustále sa zamestnávať tým, že vás bolia kĺby, že vám chátra zrak alebo stúpa krvný tlak.

Vy ste novými priekopníkmi dnešnej doby!

JOZEF V ŽALÁRI (Gn 40)

Jozef, nevinne obžalovaný Putifarovou ženou, je v žalári. Stratil svoju slobodu a česť, a naproti tomu Putifarova žena, ktorá na ňom spáchala podlosť, triumfuje ako vzor nevinnosti. Božie mlyny však melú – pomaly, ale isto.

Jozefovou výhodou bolo, že mal odlišného ducha ako ostatní väzni. Nezakopal sa do svojho utrpenia a neodsúdil sa k nečinnosti. Tak sa zapáčil veliteľovi stráže, že tento mu dal na starosť všetkých ostatných väzňov.

Jedného dňa sa dostali do žalára aj dvaja vysokopostavení faraónovi služobníci – čašník a pekár. (Funkciu čašníka možno preložiť aj ako „pohárnik“, teda ten, ktorý pripravuje a servíruje faraónovi nápoje. Bola to vysoká funkcia, keďže panovníci sa obávali, že prostredníctvom nápoja ich môže niekto otráviť.)

Vo väzení mali čašník i pekár každý svoj vlastný sen. Cítili, že význam ich sna súvisí s ich ďalším osudom. Ostali rozrušení. Jozef si to všimol a opýtal sa: „**Prečo sú dnes vaše tváre zachmúrené?**“ (40,7) Nie každý má oči a súcit pre zármutok druhých. Jozef ho mal. Jeho vlastné utrpenie ho nezdeformovalo, ale zušlachtilo a uspôsobilo pomáhať druhým. Nemal pri sebe rodinu a blízkych, a tak sa staral o tých, ktorých mu Boh poslal do cesty.

Najprv vyrozprával svoj sen čašník. Snívalo sa mu o viniči, na ktorom boli tri výhonky. Na tých výhonkoch dozrelo hrozno a on z toho hrozna vzal a vytlačil šťavu do faraónovej čaše a priniesol mu ju. Jozef mu sen vysvetlil: tie tri výhonky sú tri dni, po ktorých faraón čašníka vráti do svojho postavenia a bude opäť jeho čašníkom.

Pekár posmelený výkladom sna svojho druhu vyrozprával svoj sen. Videl tri koše s pečivom na svojej hlave, avšak vtáctvo vyzobávalo z vrchného koša. Jozef mu oznámil, že uňho je výklad sna iný. Tri koše sú tri dni a po týchto dňoch faraón obesí pekára a vtáctvo bude vyzobávať mäso z jeho tela. (40,9-19) A tak sa aj stalo.

Sny čašníka i pekára odzrkadľujú ich každodenné povinnosti. Čašník je aktívny - nelenže oberie hrozno, ale ho i vyprešuje a prinesie faraónovi. Naproti tomu pekár je v sne nečinný, čo hovorí o jeho ľahostajnosti a lenivosti. Vtáky zobú z jeho košov, ale on ich ani neodháňa. Rabíni hovoria: „*Zobať z koša by si netrúfal nijaký vták, keby mu to človek nedovolil*“ a v pekárovej nedbalosti vidia kľúč k výkladu sna.

Vykládanie snov v tej dobe bolo profesiou, za ktorú bol vykladačovi zaplatený honorár. Jozef nežiada finančnú odmenu, ale prosí čašníka: „**Spomeň si na mňa, keď sa ti bude vodiť dobre... spomeň si na mňa u faraóna a daj ma vyviešť z tohto žalára.**“ (40,14) Avšak **hlavný čašník si na Jozefa nespomenul a zabudol naňho.** (40,23) Jozefova rana bola opäť o jeden úder väčšia a boľavejšia. V časoch núdze sa ľahko kadečo nasľubuje, ale keď je lepšie, ľahko sa na to zabúda. Takí sme ľudia.

Rabínski komentátori vykladajú Jozefovu prosbu ako nedostatok dôvery voči Bohu. Hovoria: „*Jozef bol v žalári celkom dvanásť rokov. Desať rokov za každého z bratov, ktorého ohováral pred otcom a dva roky za to, že čašníkovi dôveroval viac ako Bohu.*“

Keď Jozef prosí čašníka o príhovor u faraóna, zdôvodňuje, prečo je vo väzení. Jeho veľkosť je v tom, že pritom neobviňuje ani svojich bratov ani Putifarovu ženu. My to málokedy dokážeme. Radi hodíme kameňom do toho, kto nám ukrivdil. Jozef vedel sväto narábať s hriechom druhých. Vari nikde sa tak neprejaví ľudská svätosť alebo podlosť ako práve v tejto veci.

V tejto kapitole čítame, ako pre Jozefa nastala veľká chvíľa, kedy ho Boh uznal za zreleho, aby prešiel zo žalára na trón. Stalo sa tak vďaka výkladu snov, ktoré sa prisnili egyptskému faraónovi. Prvý bol o siedmich pekných tučných kravách a o siedmich chatrných kravách, pričom tie chudé zožrali kravy tučné. Druhý sen bol o siedmich tučných klasoch a o siedmich chatrných klasoch, pričom tie chatrné zhlkli tučné. (41,3-7) A nebolo v celom Egypte toho, kto by tie sny vedel vyložiť. Čítame: „**Po dvoch celých rokoch...**“ spomenul si čašník, že na Jozefa zabudol. Dva roky nie sú až taký dlhý čas, ale môžu sa stať dlhými, ak človek žije v sebe nádej, že ten, ktorému kedysi pomohol, si spomenie.

Jozef pred faraónom

Jozefa vyviedli z temnice, oholil sa, obliekol do šiat a šiel k faraónovi. Tieto úkony symbolicky naznačujú postupné obnovovanie jeho dôstojnosti. Faraón žiada o výklad snov: „**Počul som o tebe hovoriť, že ti stačí vypočuť sen, aby si ho vyložil.**“ (41,15) Človek rád počúva takéto významy. Jozef však poukazuje na Boha: „**Mňa vynechaj! Len Boh môže dať odpoveď na uspokojenie faraóna.**“ (41,16) A hovorí o siedmich rokoch blahobytu a nasle-

dujúcich siedmich rokoch biedy a hladu, ktoré znivočia celú krajinu. A zároveň radí: „**Nech si faraón vyhliadne rozvážneho a múdreho muža a nech ho postaví nad egyptskou krajinou.**“ (41,33) Podáva tiež konkrétny návrh, ako sa má využiť čas pozhňania pre čas biedy. Jeho slovo sa páčilo faraónovi a služobníctvu. Faraón sa opýtal: „**Vari nájdeme muža, ako je tento, ktorý má v sebe Božieho ducha?**“ (41,38) a ustanovil Jozefa za správcu nad celou egyptskou krajinou.

My Jozefa obdivujeme, ako sa naučil žiť z Božích rúk a čakať na Boží čas. Pýtame sa však: „*načo toľké čakanie a toľko skúšok?*“ Následne ale vidíme, že Jozefa čakala v Egypte taká sláva, až mu hrozilo, že to nemusel zvládnuť. Utrpenie sa totiž niekedy nesie ľahšie ako sláva. Moc v rukách človeka môže byť veľkým pozhňaním, ale len v rukách takého človeka, ktorý na to dozrel životnými skúškami. Tak málo je vo svete tých, ktorí veľké povýšenie dokážu znášať bez morálnej ujmy.

Je pre nás záhadné, že Jozef bez váhania prijal takú ponuku. Nemal sa správať pokornejšie a odmietnuť? Treba si však uvedomiť, že Jozef sa počas celého svojho života nechával viesť Bohom. On prijal povýšenie nie z faraónovej, ale z Božej ruky.

(zdroje: Komentár k Starému Zákonu: Genezis, Jozef Ondrej Markuš, Život patriarchu Jozefa)